

Tabela wyników w dziedzinie pomocy państwa z 2023 r. pokazuje spadek wydatków na pomoc państwa w 2022 r. i kontynuację wsparcia kryzysowego dla przedsiębiorstw

Komisja Europejska opublikowała [tabelę wyników w dziedzinie pomocy państwa z 2023 r.](#) dotyczącą wydatków na pomoc państwa w 2022 r. Tabela ta została przygotowana na podstawie sprawozdań państw członkowskich i zawiera kompleksowy przegląd wydatków na pomoc państwa w UE. Edycja z 2023 r. pokazuje, że **pomimo znacznego spadku wydatków na pomoc państwa w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. państwa członkowskie nadal wspierały przedsiębiorstwa dotknięte kryzysami** wywołanymi przez pandemię koronawirusa i rosyjską wojnę przeciwko Ukrainie.

W 2022 r. państwa członkowskie zgłosiły wydatki na pomoc państwa w wysokości około 228 mld euro na wszystkie cele, co obejmowało środki kryzysowe związane z pandemią koronawirusa i rosyjską wojną przeciwko Ukrainie oraz wszystkie inne środki. Odpowiadało to 1,4 proc. unijnego PKB w 2022 r. i stanowiło spadek o 34,8 proc. w porównaniu z 2021 r., kiedy to wydatki osiągnęły 349,7 mld euro.

Wyniki pokazują, że 33,6 proc. tego wsparcia (76,65 mld euro) pomogło przedsiębiorstwom dotkniętym pandemią koronawirusa utrzymać rentowność, natomiast 17 proc. (39,33 mld euro) odpowiadało środkom przyjętym w celu zrównoważenia negatywnych skutków rosyjskiej inwazji na Ukrainę.

Tabela wyników w dziedzinie pomocy państwa z 2023 r. wskazuje, że jeśli chodzi o wydatki w 2022 r.:

- Różnice w wysokości wydatków na pomoc w poszczególnych państwach członkowskich, mimo że nadal spore, zmniejszyły się w porównaniu z 2021 r. W 2022 r. wydatki na pomoc państwa wynosiły od 2,1 proc. do 0,3 proc. krajowego PKB, podczas gdy w 2021 r. – od 4,6 proc. do 0,9 proc. krajowego PKB.
- Spadek wydatków na pomoc państwa w 2022 r. wynikał głównie ze stopniowego wycofywania środków przyjętych w celu złagodzenia skutków gospodarczych pandemii koronawirusa w związku z poprawą sytuacji sanitarnej w Europie i stopniowym znoszeniem związanych z nią środków ograniczających. W 2022 r. w ramach środków związanych z koronawirusem państwa członkowskie wydały 76,65 mld euro, co stanowiło około 33,6 proc. łącznych wydatków na pomoc państwa i 0,48 proc. unijnego PKB w 2022 r. W porównaniu z 2021 r. wydatki na środki związane z koronawirusem spadły o 60,5 proc.
- Państwa członkowskie wprowadziły środki zatwierdzone na podstawie [tymczasowych ram kryzysowych](#) w celu zrównoważenia negatywnego wpływu na gospodarkę rosyjskiej wojny przeciwko Ukrainie. Łączne wydatki na środki związane z rosyjską inwazją na Ukrainę wyniosły 39,33 mld euro, co stanowiło około 17 proc. łącznych wydatków na pomoc państwa i 0,25 proc. unijnego PKB.
- Jeśli chodzi o budżety na zatwierdzone wsparcie kryzysowe, państwa członkowskie wydały stosunkowo niewielką ich część. Między [19 marca 2020 r.](#), tj. przyjęciem [tymczasowych ram pomocy państwa w związku z COVID-19](#), a grudniem 2022 r. państwa członkowskie udostępniły wsparcie na bezprecedensowym poziomie, aby umożliwić utrzymanie się na rynku przedsiębiorstwom, które dotkliwie ucierpiały na skutek kryzysu wywołanego pandemią i które w normalnych warunkach były rentowne. Wsparcie to odpowiadało ok. jednej trzeciej (34 proc.) całej zatwierdzonej pomocy w kwotach nominalnych w tym okresie. W pierwszym roku wdrażania środków tymczasowych ram kryzysowych (tj. w 2022 r.) w kwotach nominalnych wypłacono około 9,6 proc. całej zatwierdzonej pomocy.
- W 2022 r. państwa członkowskie zmniejszyły swoje wydatki również na cele niezwiązane z kryzysem. Wydały 112 mld euro (0,7 proc. unijnego PKB w 2022 r.), co odpowiadało ok. 49 proc. łącznych wydatków na pomoc państwa. Oznacza to spadek o 28 proc. (czyli o 43,53 mld euro) w porównaniu z 2021 r., po dostosowaniu o inflację. Wydaje się, że ze względu na potrzebę wdrożenia środków łagodzących skutki rosyjskiej wojny przeciwko Ukrainie oraz ze względu na pozostałe wydatki związane z kryzysem wywołanym koronawirusem państwa członkowskie ograniczyły swoje wydatki na cele niezwiązane z kryzysem.
- Oprócz wsparcia kryzysowego głównym elementem polityki państw członkowskich była pomoc na ochronę środowiska. Ochrona środowiska i oszczędność energii to cel polityki, na który państwa członkowskie przeznaczyły w 2022 r. zdecydowanie najwięcej pieniędzy (41,51 mld euro, czyli ok. 37 proc. wydatków na pomoc państwa w zakresie środków niezwiązanych z kryzysem), mimo że w ujęciu realnym wartość wydatków w tej dziedzinie spadła o 46 proc. w porównaniu z 2021 r. Drugim celem polityki niezwiązanym z kryzysem był rozwój

regionalny (na który przeznaczono 13,91 mld euro czyli ponad 12 proc. wydatków na pomoc państwa w zakresie środków niezwiązanych z kryzysem), w przypadku którego odnotowano w 2022 r. wzrost o 4,8 proc.

- Jeśli chodzi o wydatki na **środki objęte wyłączeniem grupowym** (tj. środki, które uznaje się za zgodne z unijnymi zasadami pomocy państwa i które są zwolnione z wymogu uprzedniego zgłoszenia Komisji i zatwierdzenia przez nią):
 - **Udział środków objętych wyłączeniem grupowym stale rósł.** W 2022 r. państwa członkowskie wdrożyły 1901 nowych środków na podstawie [ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych](#) („GBER”), 284 środki na podstawie [rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnym](#) („ABER”) oraz 18 środków na podstawie [rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rybołówstwa](#) („FIBER”), co odpowiadało 84 proc. łącznej liczby nowych środków pomocy państwa. Nowe środki na podstawie GBER, z wyłączeniem środków kryzysowych, stanowiły 93 proc. łącznej liczby nowych środków niezwiązanych z kryzysem. Wydatki w ramach środków na podstawie GBER również spadły w 2022 r. (o 12 proc. w porównaniu z 2021 r.), choć w mniejszym stopniu niż ogólne wydatki na pomoc państwa w ramach różnych instrumentów.
 - **Komisja koncentruje się na tych środkach pomocy, które mogą najsilniej zakłócić konkurencję.** W 2022 r. mediana wydatków dla zgłoszonych programów pomocy, które to programy wymagają oceny przez Komisję, wyniosła około 4,2 mln euro, czyli znacznie powyżej mediany dla programów GBER, która wyniosła 0,8 mln euro.

Tabela wyników w dziedzinie pomocy państwa z 2023 r. obejmuje **sześć głównych kwestii**. Są to:

- pomoc państwa udzielona w kontekście kryzysu związanego z koronawirusem;
- środki pomocy państwa wspierające gospodarkę w łagodzeniu skutków rosyjskiej wojny przeciwko Ukrainie;
- wydatki na pomoc państwa objętą wyłączeniem grupowym;
- pomoc państwa dotycząca energii i ochrony środowiska;
- pomoc państwa na budowę sieci szerokopasmowych oraz
- pomoc państwa na rzecz pobudzenia innowacji przemysłowych i osiągnięcia wiodącej pozycji technologicznej na świecie.

Kontekst

23 marca 2022 r. Komisja przyjęła [tymczasowe ramy kryzysowe](#), aby umożliwić państwom członkowskim skorzystanie z elastyczności przewidzianej w zasadach pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę. **9 marca 2023 r.** Komisja przyjęła nowe tymczasowe ramy pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, aby promować środki wsparcia w sektorach, które mają kluczowe znaczenie dla przejścia na gospodarkę o zerowej emisji netto, zgodnie z [planem przemysłowym Zielonego Ładu](#). Nowe ramy zmieniły i częściowo przedłużyły tymczasowe ramy kryzysowe. Więcej informacji na temat tymczasowych ram pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji można znaleźć [tutaj](#).

19 marca 2020 r. przyjęto [tymczasowe ramy pomocy państwa](#) w związku z COVID-19, aby umożliwić państwom członkowskim skorzystanie z pełnej elastyczności przewidzianej w zasadach pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście pandemii koronawirusa. Zgodnie z zapowiedzią z [maja 2022 r.](#) tymczasowe ramy pomocy państwa w związku z COVID-19 [wycofano](#) 30 czerwca 2022 r., z wyjątkiem środków wspierających inwestycje i środków wspierających wypłacalność, które obowiązywały do 31 grudnia 2023 r. Więcej informacji na temat tymczasowych ram pomocy państwa w związku z COVID-19 można znaleźć [tutaj](#).

Aby uzyskać bardziej szczegółowy obraz faktycznie przyznanej pomocy na podstawie tymczasowych ram pomocy państwa w związku z COVID-19 oraz tymczasowych ram kryzysowych w związku z agresją Rosji na Ukrainę, Komisja przesłała państwom członkowskim okresowe ankiety dotyczące wdrażania tymczasowych środków pomocy państwa. Uzyskane wyniki podsumowano w [dokumentach orientacyjnych](#).

Dodatkowe informacje

W załącznikach do tabeli wyników w dziedzinie pomocy państwa przedstawiono dodatkowe materiały umożliwiające szersze zrozumienie wyników z 2023 r. Dane dotyczące wydatków na pomoc państwa gromadzone przez DG ds. Konkurencji są również dostępne w jej [nowym repozytorium danych](#) na stronie [internetowej poświęconej konkurencji](#). Więcej informacji na temat tablicy wyników w dziedzinie pomocy państwa, w tym jej wcześniejszych edycji, można znaleźć [tutaj](#).